

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
ОСНОВИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ
підготовки бакалавра

Луцьк – 2026

Силабус освітнього компонента «ОСНОВИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ» підготовки бакалавра

Розробник: Шматковська Т.О., професор кафедри обліку і оподаткування, к.
е. н., професор

Погоджено
Гарант
освітньо-професійної програми
Цифровий облік та консалтинг:

Анна САФАРОВА

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування
протокол № 9 від 05.01.2026 р.

Завідувач кафедри

Ірина САДОВСЬКА

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	07 Управління та адміністрування 071 Облік і оподаткування Облік і оподаткування Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання 3
		Семестр 6
		Лекції 10 год.
		Практичні 20 год.
		Самостійна робота 110 год.
Консультації 10 год.		
Форма контролю: залік		
Мова навчання	Українська	

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові – Шматковська Тетяна Олександрівна
Науковий ступінь – кандидат економічних наук
Вчене звання – професор
Посада – професор кафедри обліку і оподаткування
Контактна інформація: +38-03322-2-421-45, Shmatkovska.Tetyana@vnu.edu.ua
Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента.

Силабус вибіркового освітнього компонента «Основи управлінського обліку в зарубіжних країнах» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня.

Освітній компонент «Основи управлінського обліку в зарубіжних країнах» спрямований на формування у здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня системи теоретичних знань, аналітичних умінь і практичних навичок щодо використання інструментарію управлінського обліку, що застосовується в міжнародній практиці, з урахуванням особливостей організації обліково-аналітичної підтримки управлінських рішень у різних країнах. Його вивчення забезпечує оволодіння підходами до інтерпретації витрат, бюджетування, внутрішнього контролю та оцінювання результативності діяльності суб'єктів господарювання в межах освітньої програми «Облік і оподаткування».

Предметом вивчення освітнього компоненту «Основи управлінського обліку в зарубіжних країнах» є формування системи знань і навичок щодо методів, моделей і практик управлінського обліку, що використовуються у міжнародному середовищі для інформаційно-аналітичного забезпечення процесів планування, контролю та прийняття управлінських рішень.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Метою вивчення освітнього компонента є формування системи знань, практичних умінь і навичок щодо організації та використання підходів управлінського обліку, що застосовуються у зарубіжній практиці; опрацювання питань побудови сучасних моделей обліково-аналітичного забезпечення управління витратами, результатами діяльності та внутрішнім плануванням; засвоєння методики застосування інструментів бюджетування, калькулювання, аналізу відхилень і внутрішнього контролю в умовах функціонування підприємств різних економічних

систем; реалізації їх раціонального інформаційного, методичного та організаційного забезпечення.

Основні завдання освітнього компонента полягають в отриманні здобувачами знань щодо особливостей організації управлінського обліку у зарубіжних країнах; ознайомленні з прийомами сучасної практики розробки та впровадження систем управлінського обліку; вивченні методів побудови внутрішньої облікової інформації для підтримки управлінських рішень; оволодінні підходами до обробки та інтерпретації даних у межах управлінського обліку; розгляді прикладів застосування відповідних інструментів у міжнародному середовищі господарювання.

3. Soft skills.

Освоєння освітнього компонента «Основи управлінського обліку в зарубіжних країнах» сприятиме набуттю здобувачами таких *Soft skills*, як організаційна компетентність (уміння структурувати обліково-аналітичні процеси та координувати інформаційні потоки для підтримки управлінських рішень), критичне мислення (оцінювання релевантності методів управлінського обліку та інтерпретація їх результатів у різних практиках), здатність працювати з великими обсягами інформації (узагальнення, систематизація та аналіз облікових даних), аналітична грамотність (використання сучасних підходів до обробки інформації для управління витратами й результатами діяльності), адаптивність до професійних новацій (готовність застосовувати нові інструменти та концепції облікової підтримки управління), вміння працювати в команді (спільне формування управлінської інформації та обговорення рішень), комунікативні навички (аргументоване представлення аналітичних висновків у професійному середовищі), здатність виявляти сутність обліково-аналітичних проблем, логічне мислення, комплексний підхід до їх розв'язання, адаптивність до змін, самоорганізація (самодисципліна, концентрація, ефективна робота з інформаційними джерелами), а також емоційний інтелект і позитивне мислення (стресостійкість і здатність приймати обґрунтовані рішення в умовах невизначеності).

4. Структура освітнього компонента.

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю* / Бал
Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні засади управлінського обліку у міжнародній практиці						
Тема 1. Сутність, функції та еволюція управлінського обліку в зарубіжних країнах	30	2	4	22	2	ДС (2), Е (4), П (4), Т (10) / 20 балів
Тема 2. Організаційні моделі управлінського обліку та інформаційне забезпечення управлінських рішень	30	2	4	22	2	ДС (2), Е (4), П (4), Т (10) / 20 балів
Разом за модулем 1	60	4	8	44	4	max 40 балів
Змістовий модуль 2. Інструментарій та прикладні аспекти використання управлінського обліку у міжнародній практиці						
Тема 3. Методи калькулювання витрат і формування управлінської інформації у міжнародній практиці	30	2	4	22	2	РЗ/РК, Т (15), РМГ (2), П (3) / 20 балів
Тема 4. Бюджетування, аналіз відхилень і внутрішній контроль у системах управлінського обліку	30	2	4	22	2	РЗ/К, Т (15), РМГ (2), П (3) / 20 балів

Тема 5. Використання управлінської облікової інформації для оцінювання результативності діяльності та підтримки управлінських рішень	30	2	4	22	2	РЗ/К, Т (14), РМГ (2), П (4) / 20 балів
Разом за модулем 2	90	6	12	66	6	max 60 бал
Всього годин / Балів	150	10	20	110	10	max 100 балів

*Форма контролю: ДС – дискусія, П – презентація, РЗ/РК – розв’язування задач/кейсів, Е – есе, РМГ – робота в малих групах, Т – тестування, ПКР – підсумкова контрольна робота.

5.Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота – це форма організації освітнього процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачами освіти самостійно під методичними рекомендаціями науково-педагогічного працівника.

До завдань самостійної роботи, які запропоновані здобувачам освіти, віднесено:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота із рекомендованою літературою.
3. Підготовка до лабораторних занять, дискусій, напрацювання есе, презентацій, роботи в малих групах.
4. Контрольна перевірка знань за питаннями для самоконтролю.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти. Основні принципи організації поточного й підсумкового контролю знань здобувачів освіти розкриті у [Положенні про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти ВНУ імені Лесі Українки](#).

Політика викладача щодо здобувача освіти ґрунтується на засадах ефективної співпраці. Відвідування занять є обов’язковим компонентом оцінювання. Здобувачі освіти зобов’язані дотримуватись термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених освітнім компонентом, заздалегідь повідомляти викладача про відсутність на занятті. Пропущені заняття відпрацьовувати під час консультацій. Через об’єктивні причини (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний план навчання) навчання може відбуватись в онлайн формі з використанням системи Moodle, Office 365 (Teams) за погодженням із викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності визначена [Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки](#) та [Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Терміни виконання практичних робіт, самостійної роботи викладач повідомляє на перших заняттях або прописує на інтернет-платформі курсу. Письмові роботи, які виконуватимуться з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Терміни підсумкового контролю, ліквідації академічної заборгованості визначає розклад заліково-екзаменаційної сесії.

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті. Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються у ВНУ імені Лесі Українки на основі [Порядку визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки](#).

Результати навчання можуть бути визнані за умови їх відповідності програмним результатам навчання, визначеним силабусом освітнього компонента, за результатами подання підтвердних документів (сертифікатів, свідоцтв, програм курсів, портфоліо виконаних робіт

тощо) та їх експертної оцінки викладачем і відповідною комісією.

Здобувачі освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги, майстер-класи, наукові публікації, науково-дослідна робота, робота у наукових гуртках, індивідуальні завдання, що поглиблюють навчальний матеріал освітньої компоненти, навчання на таких платформах як: Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn та інших) в обсязі, що загалом не перевищує 10% від загального обсягу кредитів, передбачених ОП. На бакалаврському рівні це не більше ніж 6 кредитів.

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали. Здобувачам освіти можуть бути присуджені додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю (максимум 15 балів) за такі види робіт: опублікована наукова стаття у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів; публікація тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали; підготовка та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, конкурсі дипломних і магістерських робіт – 7 балів; перемога у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 15 балів; подача проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

V. Підсумковий контроль

Порядок організації поточного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 26.06.2025 року (<https://salo.li/6DB8307>).

Семестровий залік виставляється здобувачам освіти на підставі результатів виконання усіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру за 100-бальною шкалою. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються.

Перездача підсумкового контролю освітнього компонента проводиться у вигляді письмової відповіді на два теоретичних питання (по 20 балів кожне) та розв'язку двох кейсів / задач – по 30 балів кожен). Максимальна оцінка за залік – 100 балів.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком освітнього процесу.

Перелік питань на залік

1. Сутність та призначення управлінського обліку в системі управління підприємством.
2. Основні функції управлінського обліку у міжнародній практиці господарювання.
3. Етапи розвитку та сучасні тенденції становлення управлінського обліку у зарубіжних країнах.
4. Відмінності управлінського та фінансового обліку в контексті інформаційного забезпечення управління.
5. Організаційні моделі побудови систем управлінського обліку на підприємствах різних країн.
6. Інформаційне забезпечення управлінських рішень у системі управлінського обліку.
7. Класифікація витрат та її значення для формування управлінської інформації.
8. Методи калькулювання витрат, що застосовуються у міжнародній практиці.

9. Порівняльна характеристика традиційних та сучасних підходів до калькулювання собівартості.
10. Формування управлінської інформації для оцінювання результатів діяльності підрозділів.
11. Сутність та призначення бюджетування у системі управлінського обліку.
12. Основні етапи розробки та реалізації бюджетів підприємства.
13. Аналіз відхилень як інструмент контролю виконання бюджетів.
14. Організація внутрішнього контролю у системах управлінського обліку.
15. Методи оцінювання результативності діяльності центрів відповідальності.
16. Використання управлінської інформації для підтримки управлінських рішень.
17. Порівняльні особливості застосування управлінського обліку в різних країнах.
18. Роль управлінського обліку у забезпеченні ефективного використання ресурсів підприємства.
19. Інтеграція управлінського обліку з іншими інформаційними підсистемами управління.
20. Перспективи розвитку управлінського обліку в умовах трансформації міжнародного бізнес-середовища.

Шкала оцінювання

Оцінювання результатів складання підсумкового контролю у вигляді заліку здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в Університеті системою контролю знань за 100-бальною шкалою з переведенням у лінгвістичну оцінку.

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

Критерії оцінювання результатів навчання:

60-100 балів (зараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбачені силабусом, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; при виконанні завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

1-59 балів (незараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, теоретичний зміст курсу не освоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених силабусом завдань не виконано або містять грубі помилки.

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Гавриленко Н. В. Сегменти господарської діяльності в обліковій політиці: управлінський аспект. *Економічний простір*. 2022. №181. С. 197-201.
2. Гуменна-Дерій М. В. Економічні аспекти, облік та автоматизація діяльності підприємств провідних країн Європи. *Вісник Економіки*. 2025. №2. С. 223-235.

3. Задорожній З.-М. В., Крупка Я. Д. Стан і перспективи розвитку бухгалтерського і управлінського обліку в умовах глобалізації: монографія. Тернопіль : ВПЦ «Університетська думка», 2022. 295 с.

4. Задорожній З.-М. В., Муравський В. В., Семанюк В. З., Омецінська І. Я. Управлінський облік: навч. посіб. Тернопіль : ВПЦ «Університетська думка», 2023. 293 с.

5. Лукановська І. Р. Управлінський контроль та його специфіка: польський досвід. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2024. №22. С. 22-28.

6. Онищенко О. В. Вплив цифровізації на управлінський облік малих та середніх підприємств. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. №8.

7. Писаренко Т. М., Нужна О. А., Тлукевич Н. В. Теоретичні, методичні та етичні аспекти прийняття стратегічних управлінських рішень в обліку. *Економічний форум*. 2022. №1(3). С. 126-131.

8. Садовська І. Б., Нагірська К. Є., Гаврилук Б. О. Організація управлінського обліку логістичних витрат. *Вісник ЛТЕУ. Економічні науки*. 2024. №77. С. 20-25.

9. Семанюк В. З., Жукевич С. М. Управлінський облік як інформаційна складова діагностики фінансової безпеки підприємств. *Світ фінансів*, 2023. №1(74). С. 133-44.

10. Скоробогатова Н. Є. Облік у зарубіжних країнах. Навчальний посібник. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 341 с.

11. Скрипник С. В. Адаптація систем управлінського обліку до сучасних викликів. *Сталий розвиток економіки*. 2025. №2(53). С. 78-85.

12. Пушкар М.Р. Концепція інформаційного поля у розвитку облікової науки. *Вісник економіки*. 2022. №1(103). С. 143-156.

13. Пушкар М.Р. Управлінський облік як концепія отримання інформації для менеджерів операційного рівня. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2022. №68. С.103-109.

14. Шалімова Н. С., Смірнова І. В., Смірнова Н. В. Розвиток концепції обліку в системі управління підприємством. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*. 2023. №9(42). С. 142-153.

15. Шигун М. М., Фурда В. О. Роль управлінського обліку в управлінні сучасним підприємством. *Економічний аналіз*. 2024. №34(3). С. 417-428.

Додаткова

16. Мошковська О. А. Фінансове прогнозування в системі стратегічного управлінського обліку. *Економіка та суспільство*. 2024. №64.

17. Мурашко І. С. Бухгалтерський та управлінський облік як основа інформаційного забезпечення управлінської діяльності. *Економіка та суспільство*. 2022. №41.

18. Склярук І. П., Вовк Н. О. Управлінський облік бізнес-процесів в умовах діджиталізації. *Економіка та суспільство*. 2024. №59.

19. Шиш А. М., Брадул О. М., Смірнова І. В. Управлінський облік у цифрову добу: інтеграція аналітики та інформаційних систем. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. №16.

20. Шматковська Т. О., Дзямулич М. І. Стратегічний управлінський облік в умовах цифрової економіки. *Галицький економічний вісник*. 2022. Том 74. №1. С. 61-67.

21. Шматковська Т. О., Дзямулич М. І. Цифровізація економіки та її трансформаційний вплив на розвиток стратегічного управлінського обліку. *Економічний форум*. 2022. №2. С. 95-100.

Інформаційні ресурси

22. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення 12.12.2025).

23. Веб-сторінка Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 12.12.2025).

24. Веб-сторінка Міністерства фінансів. URL: <http://www.minfin.gov.ua> (дата звернення 12.12.2025).

25. «Вісник: офіційно про податки». URL: <http://www.visnuk.com.ua> (дата звернення 12.12.2025).

26. Державна служба статистики України . URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 12.12.2025).

27. Електронне видання для керівників і бухгалтерів. URL: <https://uteka.ua/ua> (дата звернення 12.12.2025).